

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

Sayı: B.02.1.HM.0.EKA-08.02.20/
Konu: Soru Önergesi Hk.

10.04.02* 22878

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL
SEKRETERLİĞİNE

İlgi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 11.03.2002 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6199-13787/32870 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınızda, İstanbul Milletvekili Dr. Azmi Ateş'in tevcih ettiği ve cevaplanmasını istediği 7/6199-13787 sayılı soru önergesine ilişkin cevabın aslı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kemal Derviş
Devlet Bakanı

EK: 5 Sayfa

DAĞITIM:
Bilgi _____:
Başbakanlığa

**İstanbul Milletvekili Sayın Azmi Ateş Tarafından Sayın Kemal Derviş'e
Tevcih Edilen Sorulara İlişkin Cevaplarımız**

Soru-1: Gelen 9 milyar dolar paranın 6 milyar doları dış borç ödemesinde mi kullanılmıştır?

IMF'den bütçe desteği kapsamında sağlanan 9,1 milyar ABD Doları tutarındaki kaynağın 6,2 milyar ABD Doları TCMB'ye olan yükümlülüklerin yerine getirilmesinde kullanılmıştır. TCMB ise bu tutarı Ek Rezerv Kolaylığı kapsamında IMF'ye olan borcunun geri ödenmesinde kullanmıştır.

07.02.2002 tarihi itibarıyla Hazine hesaplarına aktarılan 9.1 milyar ABD Doları tutarındaki IMF kredisinin;

- 3,7 milyar ABD Dolarındaki kısmı ile 7.2.2002 tarihinde, 2001 yılında Merkez Bankasına SDR karşılığı ihraç edilmiş olan, 2,96 milyar SDR tutarındaki dövizde endeksli, vade ve faiz koşulları IMF kredisi ile aynı olan iç borçlanma senetleri erken itfa ve 13.768,3 trilyon TL. olan sözkonusu senet stoku 3.648,1 trilyon TL. tutarında azalmıştır. Böylece, 2002 yılında IMF kredisi karşılığında ihraç edilen iç borçlanma senetleri için yapılması öngörülen faiz ödemelerinden yaklaşık 570 trilyon TL. tasarruf sağlanmıştır.
- 3,5 milyar ABD Dolarının tutarındaki kısmı ile 8.2 2002 tarihinde, daha önce Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu'na (TMSF) ihraç edilmiş olan, 730 milyon ABD Doları tutarında 4.12.2005 itfali döviz cinsi, 328,1 milyon ABD Doları tutarında 13.5.2002 itfali dövizde endeksli, 255,4 milyon EURO tutarında 13.5.2002 itfali dövizde endeksli, 2.277,3 trilyon TL tutarında 15.9.2004 itfali 6 ayda bir değişken faiz ödemeli iç borçlanma senetleri işlemiş faizleri ile birlikte erken itfa edilmiştir.

Sözkonusu erken itfa ile TMSF kapsamındaki bankalarının piyasaya olan kısa vadeli döviz yükümlülüklerinin 730 milyon ABD Doları tutarındaki kısmı ile Merkez Bankası'na olan 3,7 katrilyon TL tutarındaki API yükümlülükleri kapatılmıştır. Ayrıca, nakitdışı iç borç stoku 65.4 katrilyon TL tutarından 61.1 katrilyon TL tutarına inmiş; 2002 yılı iç borç geri ödemeleri ise, Mart, Mayıs ve Eylül aylarında olmak üzere, yaklaşık 2.3 katrilyon TL tutarında azalmıştır.

- kalan 1,9 milyar ABD Dolarındaki kısmı ise konsolide bütçenin finansmanı için kullanılmıştır.

Yapılan bu işlemler sonucunda 31.12.2001 tarihi itibari ile 122.199,1 trilyon TL. olan iç borç stoku 13.02.2002 itibariyle 117.301,7 trilyon TL. ye gerilemiştir. 13.02.2002 tarihi itibariyle iç borç stokunun alıcılara göre dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

İÇ BORÇ STOKU (Trilyon TL)

	Aralık 01		Ocak 02		14.02.2002	
TOPLAM	122,199.1	100.0	128,181.9	100.0	117,301.7	100.0
KAMU	80,615.5	66.0	84,962.0	66.3	74,222.4	63.3
MERKEZ BANKASI	32,546.3	26.6	32,546.3	25.4	26,416.6	22.5
IMF	13,768.3	11.3	13,768.3	10.7	7,638.5	6.5
Bankacılık Sektörü Operasyonl.	18,778.0	15.4	18,778.0	14.6	18,778.0	16.0
KAMU BANKALARI	22,722.2	18.6	25,469.5	19.9	25,469.5	21.7
Kağıda Bağlı	22,722.2	18.6	25,469.5	19.9	25,469.5	21.7
Kağıda Bağlı Olmayan	-	-	-	-	-	-
TMSF	15,122.2	12.4	15,122.2	11.8	10,831.1	9.2
DİĞER KAMU (*)	10,224.8	8.4	11,824.0	9.2	11,505.2	9.8
PIYASA	41,583.6	34.0	43,219.9	33.7	43,079.3	36.7

(*) Kamuya yapılan ortalama satışlar dahil

(**) Aralık 2001 ve 2002 'de TMSF Mevduat Devirleri (4,4 katrilyon TL) piyasa içinde gösterilmiştir.

Soru-2: Kalan 3 milyar doların TMSF'na aktarıldığı doğru mudur?

Yukarıda bahsedilen, TCMB'ye olan yükümlülüklerin ödenmesinde kullanılmış olan 6,2 milyar dolarlık tutarın, 2,5 milyar doları TMSF bankalarının Merkez Bankası'na olan API yükümlülüklerinin geri ödenmesi için kullanılmıştır. Ayrıca 1 milyar ABD Doları ise TCMB'ye aktarılan 6,2 milyar dolarlık ödemenin dışında olup TMSF bankalarının piyasaya olan kısa vadeli döviz borçlarının tasfiyesi için kullanılmıştır.

Soru-3: 6 milyar dolar hangi vadeli borçların ödenmesinde kullanılmıştır?

Hazine'nin bütçe finansmanı için kullandığı 1,9 milyar dolar dışındaki 7,2 milyar dolarlık ödemesine ilişkin ayrıntılı bilgi aşağıdadır. 7,2 milyar ABD Dolarının 3,7 milyar dolar tutarındaki kısmı, 7.2.2002 tarihinde, 2001 yılında Merkez Bankası'na SDR karşılığında ihraç edilmiş olan 2,96 milyar SDR tutarındaki dövizde endeksli, vade ve faiz koşulları IMF kredisi ile aynı olan iç borçlanma senetlerinin itfasında; TMSF bankalarının 2,5 milyar dolar TCMB'ye olan yükümlülük ve 1 milyar dolar piyasaya olan yükümlülüklerden müteallik toplam 3,5 milyar dolarlık borcuna karşılık 730 milyon ABD Doları tutarında 4.12.2005 itfali döviz cinsi; 328,1 milyon ABD Doları

tutarında 13.5.2002 itfali dövize endeksli; 255,4 milyon EURO tutarında 13.5.2002 itfali dövize endeksli; 2.277,3 trilyon TL tutarında ise 15.9.2004 itfali 6 ayda bir değişken faiz ödemeli iç borçlanma senetlerinin itfasında kullanılmıştır.

Soru-4: Ödenen borcun faizi ve anaparası ne kadardır?

IMF kredilerinin faiz ödemeleri üçer aylık dönemlerle ayrıca tahakkuk ettirildiğinden, IMF'ye TCMB'ce ödenen tutarın tümü anaparadır. Faiz ise, kullanılan tüm IMF kaynakları üzerinden çekiş dilimleri itibariyle haftalık hesaplanmakta ve üçer aylık periyodlar sonunda tahakkuk ettirilerek faizin bu dönem sonunda ödenmesi talep olunmaktadır.

Soru-5: 9 milyar dolarlık kredinin alım şartları (vade-faiz vs.) nedir?

Söz konusu kredi IMF'den ekonomik program kapsamında temin edilmiştir. Temin edilen kredinin koşulları aşağıda belirtildiği gibidir.

Stand-by ve Yenilenmiş Stand-by Koşulları:

Stand-by düzenlemesi çerçevesinde temin edilen kaynakların vadesi ilk 2 yıl 3 ayı geri ödemesiz dönemden oluşmak üzere toplam 4 yıldır. Ancak sözkonusu vade, ülke koşulları gözönüne alınarak 3 yıl 3 ayı geri ödemesiz dönemden oluşmak üzere 5 yıla uzatılabilmektedir. Geri ödemesiz dönemin bitiş tarihinden başlamak üzere temin edilen kaynak üçer aylık dilimler halinde geri ödenmektedir.

IMF, ülkeler tarafından kullanılacak kaynaklara düzenlemenin türüne göre belirli faiz oranları uygulamaktadır. Stand-by kaynağının kullanımında, ülke kotasının %200'üne kadar (Türkiye'nin kotası 964 milyon SDR, yaklaşık 1.225 milyon ABD Doları kadardır) Normal Oran uygulanmaktadır. Kullanılan kaynakların kümülatif bazda ülke kotasının %200'ünü geçen miktarları için Normal Oran + 100 baz puan, kotanın %300'ünü aşan kısım için ise Normal Oran + 200 baz puan uygulanmaktadır. Türkiye şu anda son grup içinde yer aldığından normal oran üzerine 200 baz puan eklenmiş halde faiz ödemektedir.

Normal Oran, SDR oranının önceden belirlenmiş bir oranda arttırılması suretiyle hesaplanmaktadır. SDR Oranı ise SDR sepetini oluşturan 4 para biriminin (Euro, Japon Yeni, İngiliz Sterlini, ve ABD Doları) para piyasalarındaki faiz oranlarının

ağırlıklı ortalamaları alınarak haftalık olarak belirlenmektedir. SDR oranı 25 Mart 2002 tarihi itibarıyla % 2,33, normal oran ise SDR oranının %17.6 oranında artırılmasıyla elde edilen % 2.74'tür.

Soru-7: 3 milyar dolar ne zaman ve nasıl kullanılacaktır? Bunun kriterleri nelerdir?

9,1 milyar ABD Dolarının, 6,2 milyar dolar ve 1 milyar dolarlık bölümleri yukarıda açıklandığı şekilde kullanıldıktan sonra kalan 1,9 milyar ABD Dolar bütçe finansmanı için kullanılmıştır.

Soru-6: 6 milyar doların borç ödemede kullanılması sonucu Türkiye'nin sağladığı avantajlar nelerdir?

Soru-8: Sayın Bakan, "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı"nı açıkladığınız tarihten itibaren bugüne kadar -talep, üretim ve istihdamın önündeki engelleri kaldırmak için- KOBİ'ler başta olmak üzere, reel sektöre ne kadar kredi sağlanmıştır?

6 ve 8. Sorulara ilişkin cevap:

IMF'den sağlanan kaynaklar doğrudan istihdam ve üretimi artırmaya yönelik olmayıp, uygulanan ekonomi politikalarının sürdürülebilirliğine ilişkin kaygıların ortadan kaldırılması suretiyle, kaynakların yeniden yatırımlara dönüşmesini sağlayarak istihdama ve üretime dolaylı olarak katkıda bulunmaktadır. Finansal akışkanlığın ve piyasalar arasındaki entegrasyonun gittikçe artmış olduğu günümüzde IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların ülkelere verdiği destek, piyasalar tarafından güven tesisi şeklinde algılanmakta ve ülke riskinin düştüğünü gösteren bir çeşit sinyal halini almaktadır. Temin edilen kaynaklar finansal sistemdeki baskıları ortadan kaldırarak beklentileri olumlu yönde etkilemekte ve ekonomik öngörüü arttırmak suretiyle reel üretime yönelmeyi sağlamaktadır. Son stand-by ile elde edilen kaynaklar piyasalarda göreceli bir rahatlamaya neden olmuş, kredibilitiyi artırmış ve kamu finansmanı üzerindeki yükü hafifletmiştir. Böylece hem devletin borçlanma maliyetinin optimal seviyelerde tutulması beklenmekte, hem de sanayicileri, girişimcileri, çiftçileri, esnafı ve sabit gelirliileri yüksek faizin etkilerinden koruyarak istihdama ve üretime katkıda bulunulması hedeflenmektedir. KOBİ'ler ise Hükümetimizin öncelikle desteklediği reel sektör grubu olup, IMF kaynaklarının bütçe

finansmanında kullanılması ile Hazine'nin piyasalardaki fon talebinin azalması ve bankaların yeniden sermayelendirilmeleriyle KOBİ'lerin piyasalardan daha rahat borçlanma imkanı bulmaları beklenmektedir.